

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

R. P. Thomæ Tamburini È Societate Jesu Opera Omnia

Tamburini, Tommaso

Lugduni, 1689

Cap. I. Quid ille sit.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78172](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78172)

poterit habere etiam, & hic, decursu temporis majora bona, secundum, quia liberè, qui plura habet, vult communicare cum Socio minus habente.

2. Altera Societas est circa aliquam negotiationem, vel circa bona aliqua particularia. Hæc autem duplici contrahi modo potest. Primum, sic: *Contrahimus Societatem*. In quo modo non additur illud, *omnium bonorum*, nec determinatur peculiaris materia: In hac ergo ratione contrahendi, Societas non intelligitur contracta, nisi ad omnes contractus onerosos, qui etiam comprehendunt locationes propriæ operæ, non verò comprehenditur legationes, vel donatio, ut nec ea, quæ alicui ex Sociis debentur, vel contractu oneroso. De hac Societate agitur in *l. Soc. cum aliquibus sequentibus*, ff. pro Socio. Sed tunc hodie hic Societatis modus non est usu receptus, nam nostra ætate accuratè explicari solet materia negotiationis, & particularia bona. Secundò igitur contrahitur Societas in prædicta particulari materia, seu negotiatione, & de hac, cum sit frequentissimo usu recepta, hic nos acturi pluribus sumus.

3. Est ergo Societas, de qua loquimur, & colligitur hæc descriptio ex lib. 1. & sequentibus. ff. Pro Socio: *Contractus, seu conventio duorum, vel plurium habitum suam pecuniam, operam, industriam, vel laborem pro aliqua negotiatione conferentium ad commune lucrum, itemque ad commune damnum, si forte illud occurrat.*

Dixi *habitum*, nam multi non possunt inire Societatem, si nimirum primò, qui rationis compotes non sunt. Secundò, si qui facultatem non habent disponendi ad suum libitum, de rebus, quæ conferant ad Societatem; cuius generis sunt Religiosi, servi, pupillus, & minor abique Curatoris, vel Tutoris licentia. Denique filii familias de bonis non Castrensibus, vel quasi, seu alias sibi non liberis. Tertio, Medicus cum infirmo, durante infirmitate. Quarto, Advocatus cum Cliente. Quintò, Curator, vel Tutor cum pupillo, jure sic disponente, quæ satis sit immixta, & videri possunt apud Doctores, ut Bonac. d. 3. de *contract. q. 6. p. 2.*

4. Certum autem est, hunc Societatis contractum, justè iniri posse; sicut enim quisque ex solis suis rebus lucrari potest per honestam negotiationem, ita etiam plures conjunctim.

5. Certum item est, Societatem differre à mutuo. Nam, qui mutuat, dominium suæ pecuniæ transfert in mutuatarium. At, qui dat pecuniam Mercatori, v. g. vel artificio ad Societatem, dominium pecuniæ apud se retinet (præscindendo ab aliquo peculiari pacto, vel alio modo contrahendi, de quibus *infra*) confert enim illam, solum ad usum negotiandi. Quamvis autem conferens sit illius pecuniæ dominus, non potest tamen, teste Mol. d. 4. 1. aliquid illam sibi resumere, nisi finita Societate, quia illius usum communem cum socio ex vi hujus contractus fecit.

6. Permaximè autem est advertendum, quod modò in proxima parenthesi dixi, nimirum (præscindendo ab aliquo peculiari pacto) si enim in eas, v. g. cum Nauclero pactum, ut alportet tuum frumentum in locum, ubi plures venditur, te conferente frumentum dictum, ipso autem conferente operam, & expensas alportationis; prima facie videtur hæc esse Societas, & tamen non semper ita est. Nam duplici modo te habere in hoc potes. Primum, si ponas tu frumentum, ille verò operam integram alportandi, pro qua tu solvas illi mercedem, nempe five pecuniam, five partem aliquotam, sextam, v. g. vel septimam locri ex frumento, quod majori pretio probabiliter venditur, quæ pars, attentis omnibus, judicetur æqualis æstimabilitati talis operæ, seu laboris. Ceterum, damna omnia, si cur & alia omnia lucra tibi soli cedant. Ecce hæc non est Societas, sed locatio; sed conductio operæ, in qua Nauclerus non habebit, nisi mercedem justam suæ operæ, centum, v. g. aereos, vel sextam, vel septimam lucri partem. Secundò, potes te gerere, ita ut tu ponas frumentum, ille operam, & industriam cum promissione communis lucri, vel damni, & sic, si lucrum frumenti vendendi, v. g. esset mille aureorum, tu quingentos, Nauclerus

lib. 1. l. 1.

alios quingentos lucraretur; ecce quomodo hæc est vera Societas, & Nauclerus plus acquireret per hanc, quam acquisivisset per solam illam locationem suæ operæ. Hanc doctrinam iterum notabo c. 9. n. 2.

Conditiones Iustæ Societatis.

7. Ex allata descriptione, & ex regulis generalibus pertinentibus ad justitiam, & octo conditiones debere adesse in Societatis contractu, constat. Primum, ut omnes socii aliquid conferant. Secundò, ut negotiatio sit honesta. Tertio, ut æqualitas servetur in omnibus, in confereundo scilicet, quod erit conferendum ab utroque Socio. Quarto, ut pecunia fortè collata stet periculo Domini, id est, illius, qui illam confert. Quintò, ut pro quantitate partium collatarum, lucrum dividatur. Sextò, ut dividatur etiam damna. Septimò, ut expensæ sint item communes, seu certè æquè compensandæ. Octavò, ut non apponantur pacta injusta.

Iam singulas has conditiones suo ordine per singula capita percurramus, & illustremus: nam sic, omnibus absoluta numeris, erit præsens de Societate tractatio.

CAPVT II.

Omnes Socii aliquid conferant.

Quæ est Conditiio Prima.

1. QVI ad negotiationem simul cõeant, debent omninò aliquo tandem modo ad illam concurrere, five pecuniam, five operam, five industriam, five instrumenta, vel materiam præbendo, &c. Ratio est, quia, si nullo modo concurrant, unde titulum habebunt ad lucrum ex Societate contrahendum? Palliat ergo usuram, seu melius furtum manifestè committit, qui ex negotiatione aliorum partem lucri habere velit, sedente ipso domi, & nihil profusus conferente. Id, præter quam, quod sapè tangetur in sequentibus, ita clarum est, ut majori discussione non indigeat.

CAPVT III.

Negotiatio sit honesta.

Quæ est Conditiio Secunda.

1. HANC conditionem, ut negotiatio, in qua contrahitur Societas, & pro qua pecunia exponitur, debeat esse licita, ponunt communiter Doctores, ut Molina d. 4. 1. 2. num. 3. eamque sic affert Textus, L. Nec permittendum, ff. pro Socio. Faver L. Quod enim, L. Quod autem eodem: *Si maleficii Societas cõta sit, confiat, nullam esse Societatem; generaliter enim traditur, rerum inhonestarum nullam Societatem esse.* Ex hoc ergo videtur sequi, si ego numerem pecuniam meretrici, v. g. ut illa commoda domo instructa, & vestibus ornata lucretur, nullam profusus fore Societatem.

2. Verum, distinguendum omnino est ante factum, & post factum, ut innuit Bonac. d. 3. de *contr. q. 6. pun. 1. n. 3. ipso iniri.* Si enim consideres hanc illicitæ negotiationis Societatem, antequam lucrum habitum fuerit, vel antequam turpis negotiatio fuerit facta, nulla est Societas, obliganturque socii, eam dissolvere, etiam re non integra, quia obligantur semper à peccato recedere; At verò postquam peccatum commissum est, seu turpis negotiatio est parata, & lucrum conquistum, non videtur æquum, ut nulla sit Societas, ita ut in dicto exemplo meretricis totum lucrum sibi in foro conscientie retineat, nihil verò det ei, qui pecuniam contulit. Dico (*in foro conscientie*),

Ec 3.